

یاسای چاپه‌مه‌نیی هه‌ریمی کوردستانی عێراق

به‌ناوی خوای به‌خشنده و میهره‌بان

به‌ناوی گه‌له‌وه

نه‌نجوومه‌نی نیه‌ستمانی کوردستانی عێراق

ژماره‌ی به‌ریار: ۲۴

میژووی به‌ریار: ۱۹۹۳/۴/۲۵

«به‌ریار»

به‌پیتی حوکمی برگه‌ی (۱) له ماده‌ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ و له‌سه‌ر پیتیشیازی وه‌زیری رۆشنیبری و به‌ریار له‌سه‌ردانی نه‌نجوومه‌نی وه‌زیران، نه‌نجوومه‌نی نیه‌ستمانی کوردستانی عێراق له دانیه‌ستنی رۆژی ۱۸/۴/۱۹۹۳ دا به‌ریاری ده‌رکردنی نه‌م یاسایه‌ی دا:

یاسای ژماره (۱۰) سالی ۱۹۹۳ یاسای چاپه‌مه‌نیی هه‌ریمی کوردستانی عێراق

ماده‌ی یه‌که‌م:

- مه‌به‌ست له‌م ووشانه‌ی خواره‌وه بۆ مه‌به‌ستی نه‌م یاسایه ماناکانی ته‌نیه‌ستیانه:
- ۱- هه‌ریم: هه‌ریمی کوردستانی عێراق.
  - ۲- وه‌زاره‌ت: وه‌زاره‌تی رۆشنیبری هه‌ریم.
  - ۳- وه‌زیر: وه‌زیری رۆشنیبری هه‌ریم.
  - ۴- چاپکراوی خوله‌کی (ده‌وری) هه‌ر چاپکراویک که به‌رده‌وام به ژماره‌ی زنجیره‌یی وله کاتیکی دیاریکراودا ده‌رچێت وه‌ک رۆژنامه‌و گوڤار و بلاوکراوه‌و هه‌رچییه‌کی له‌م بابه‌ته‌ بێ.
  - ۵- چاپکراوی ناخوله‌کی (ناده‌وری) هه‌ر چاپکراویک که بۆ یه‌ک جار ده‌رچێت یا به‌شبه‌شی دیاریکراو بێ به‌بێ گوێدانه‌ چاپکردنه‌وه (اعاده‌ الطبع) وه‌ک مه‌وسوعه‌و قاموس و کتیب و نامیلکه‌و نه‌خشه (خریطة) و رسم و هه‌رچییه‌کی له‌م بابه‌ته‌ بێ.

ماده‌ی دووهم:

چاودێری (رقابه) له هه‌ریمدا ناخه‌ریته‌ سه‌ر چاپه‌مه‌نی و هه‌ر هاوولاییه‌کی سه‌ره‌سته له ده‌رکردنی هه‌ر چاپه‌مه‌نییه‌کدا به‌پیتی حوکمه‌کانی نه‌م یاسایه.

ماددهی سۆپهيم:

مه رجه چاپه مه نى ي خوله كى خاوه نى (امتياز) وسه رۆكى نووسىنى هه بى كه ده بى خوتنده وه نووسىن به زمانى چاپكراوه كه بزنان و نه هلىبه تى ياسايى ي ته و اويان هه بى وله سه ر تاوانىك (جنايه) يا كه تنىكى (جنحه) نا سياسى ي له كه داركه رى شه رف حوكم نه درابن.

ماددهى چوارهم:

خاوه نى (امتياز) وسه رۆكى نووسىنى چاپكراوى خوله كى به هاوبه شى له به رده م ياساو داده و ريدا لىتى به رپرسيارن.

ماددهى پهنجهم:

۱- هه ر هاوولا تىبه كى عىراقى نىشه جى ي هه رىم كه بيه وى چاپكراوىكى خوله كى ده رىكا ده بى داخاوى يه ك پىشكه ش به وه زىرى رۆشنىبرى بكاو تىايدا ناوى خۆى و ناوى سه رۆكى نووسىن و ناوى چاپكراوه كه و زمانه كه ي دىارى بكا.

۲- وه زىر ده بى له ماوه ي (۳۰) رۆژادا له رۆژى تۆمار كردنى داخاوى بىكه وه له لاي وه زاره ت برىارى خۆى له بارىه وه بدا.

۳- نه گه ر وه زىر له و ماوه يه ي برگه ي (۲) دا برىارى خۆى نه دا چاپكراوه خوله كى يه كه له رووى ياسايىبه وه به رى پى دراو دادره نرى.

۴- له حاله تى ره تكدنه وه ي داخاوه كه دا خاوه نى داخاوى به ره تكدراوه كه بوى هه يه له ماوه ي ده رۆژدا له و رۆژه ي پى راده گه يه نرى له لاي دادگساي پىداچوونه وه (قىمىزى) ي هه رىم تانوت له برىارى وه زىرىدا و برىارى دادگاش بنبر (قطعى) ده بى.

ماددهى شه شم:

۱- چاپكراوى خوله كى له كاتى ده رچوونى يه كه م ژماره به وه ده بىته خاوه نى بوون (وجود) ي ياسايى خۆى و نه گه ر خاوه نه كه ي وىستى نه و بوونه نه هىلى، ده بى به نووسىن وه زاره تى لى ناگادار بكاو نه و ساله رۆژى تۆمار كردنى ناگادار كردنه وه له لاي وه زاره ت بوونه ياسايى يه كه ي نامىتى.

۲- ده شى خاوه نى (امتياز) يا سه رۆكى نووسىن يا هه ر دوو كىيان بگورد رىن به مه رجى وه زاره تى لى ناگادار بكرى،

ماددهى هه وته م:

ده بى خاوه نى (امتياز) ي چاپكراوى خوله كى به پىتى حالى چاپكراوه كه ده فته رى تۆمارى ياسايى ي نوسوولى (السجلات القانونيه الاصوليه) ي سه لمىتراو له لايه ن دادنووسه وه رىك بخا.

ماددهى هه شته م:

۱- نه وه ي ده به وى چاپكراوى ناخوله كى چاپ بكا ده بى پىشه كى له لاي كىتىخانه ي نىشتمانى هه رىم تۆمارى بكاو دانه يه كى وه ك خۆى (طبق الاصل) به وى بسپىرى.

۲- نه وه ي چاپكراوى ناخوله كى ده دا به چاپكردن ده بى دواى چاپكردنى چه ن

دانه‌یه‌کی لئی بسپیږی به کتیتخانه‌ی گشتی ههریم.
۳- ده‌بی چاپکراوی ناخوله‌کی که چاپ ده‌کری ناوی دانه‌ر یادانه‌ر و وه‌گیرو
پیتشکه‌شکه‌ری بۆ چاپ و بلاوکه‌ره‌وه‌ی (ناشر) و سالی چاپکردنی و نه‌و
چاپخانه‌ی لئی چاپکراوه‌و ژماره‌و رۆژ سپاردنی به کتیتخانه‌ی نیشتمانیی
وژماره‌ی دانه‌کانی تیدا بی.

مادده‌ی نۆیم:

بلاوکردنه‌وه (النشر) له ویا‌به‌تانه قه‌ده‌غه‌ن که هانی کردنی تاوان و کاری
تیرۆرستی (الارهاب) ده‌ده‌ن وری و شوینی بۆ خووش ده‌که‌ن و تین و توانای بۆ دابین
ده‌که‌ن یا جنیوو تانوت لیدان و ناو‌زاندنی که‌سانیان تیدا بی یا ده‌سدریزی یان
بۆسه‌ر حورمه‌تی ناین و مه‌زه‌به‌کان و داب و نه‌ریت و سیستمی گشتی.

مادده‌ی ده‌یم:

خاوه‌نی (امتیاز) یاسه‌رۆکی نووسین و نووسه‌ری و تار له چاپکراوی خوله‌کیدا
و پیتشکه‌شکه‌ری چاپکراوی ناخوله‌کی، له‌ حاله‌تی سه‌ریتیچی کردنی حوکمه‌کانی
نهم یاسایه‌دا، به‌پیتی یاسا ره‌چاکراو‌کان ده‌که‌ون به‌ر لئی پرسینه‌وه یاسایی یه‌وه.

مادده‌ی یازده‌یم:

۱- نه‌وداوا (دعوی) گشتی یانه‌ی له سه‌ریتیچی کردنی حوکمه‌کانی نهم یاسایه
ده‌هوشینه‌وه، له لایه‌ن داواکاری گشتی (الادعاء العام) و به‌په‌سندکردن له لایه‌ن
وه‌زیری داده‌وه ده‌کرتین، به‌لام نه‌و داوا تاییه‌تی یانه‌ی لئی ده‌هوشینه‌وه له لایه‌ن
زه‌ره‌مه‌نده‌وه ده‌کرتین.

۲- نه‌و داوایانه له برگه‌ی سه‌ره‌وه‌دا باس کراون نابج دوای تپه‌ر بوونی سێ
مانگ له رۆژی بلاو‌بو‌نه‌وه وه بۆ چاپکراوی خوله‌کی وله کاتی ده‌سندکردنه‌وه
به‌دابه‌شکردن له چاپکراوی ناخوله‌کیدا له لایه‌ن دادگا‌کانه‌وه ببینرین.

مادده‌ی دوازده‌یم:

۱- حوکمی دادوه‌ری به‌ گونا‌ه‌بارکردنی خاوه‌نی (امتیاز) و سه‌رۆکی نووسین به‌پیتی
حوکمه‌کانی نهم یاسایه له چاپکراوی خوله‌کیدا خودی چاپکراوه که ناگرتنه‌وه
و بوونی (وجود)ی به‌رده‌وام ده‌بی مه‌گه‌ر خاوه‌نی (امتیاز) خۆی وه‌های جه‌زلی
نه‌بی که نه‌وسا حوکمی مادده‌ی شه‌شه‌می نهم یاسایه‌ی به‌سه‌ردا جیبه‌جی
ده‌کری.

۲- حوکمی دادوه‌ری به‌ گونا‌ه‌بارکردنی پیتشکه‌شکه‌ری چاپکراوی ناخوله‌کی بۆ
چاپ خودی چاپکراوه که ده‌گرتنه‌وه و تا کاتی لادانی هۆی گونا‌ه‌بارکردنه که
چاپکراوه که ده‌ستی به‌ سه‌ردا ده‌گیری و بلاو‌کردنه‌وه‌ی قه‌ده‌غه ده‌کری.

مادده‌ی سیازده‌یم:

هیچ کۆتیک له‌سه‌ر هاتنی چاپکراو بۆ ناو ههریم و بردنی بۆ ده‌ره‌وه‌ی نییه ته‌نیا
نه‌وانه نه‌بی که پتچه‌وانه‌ی حوکمه‌کانی مادده‌ی نۆبه‌می نهم یاسایه‌ن و سه‌ریتیچی
که‌ر ده‌که‌و‌یته به‌ر لئی پرسینه‌وه‌ی یاسایی یه‌وه.

ماددهی چواردهیهم:

سه‌ریه‌ستی‌ی کاری راگه‌یاندن بۆ په‌یامنیتر ونوئینه‌رانی دام وده‌زگا‌کانی راگه‌یاندن‌ی بیانی له‌ هه‌رتی‌مدا مسۆگه‌ره‌و مه‌رج وبنچینه‌کانی کارکردنیان به‌رتنمایی یه‌ک دیاری ده‌کرین که‌وه‌زیر ده‌ری ده‌کا.

ماددهی پازدهیهم:

ده‌بۆ خاوه‌نانی نه‌و چاپکراوه‌ خوله‌کی یانه‌ی تا کاتی جیبه‌جۆ کردنی نه‌م یاسایه‌ هه‌ن له‌ ماوه‌ی (۳۰) رۆژ دا له‌ رۆژی بلا‌و‌کردنه‌وه‌یه‌وه‌ له‌ رۆژنامه‌ی ره‌سمیدا حوکمی مادده‌ی پینجه‌می جیبه‌جۆ بکه‌ن.

مادده‌ی شانزدهیهم:

وه‌زیر بۆی هه‌یه‌ رت‌نمایی پت‌ویست بۆ ئاسانی ی جیبه‌جۆ کردنی نه‌م یاسایه‌ ده‌ریکا.

مادده‌ی چه‌لدهیهم:

کار به‌ هیچ ده‌قیق ناکرێ که‌ له‌گه‌ل حوکمه‌کانی نه‌م یاسایه‌دا ناکۆک بێ.

مادده‌ی هه‌ژدهیهم:

ده‌بۆ نه‌نجوومه‌نی وه‌زیران حوکمه‌کانی نه‌م یاسایه‌ جیبه‌جۆ بکا

مادده‌ی نۆزدهیهم:

نه‌م یاسایه‌ له‌ رۆژی بلا‌و‌کردنه‌وه‌یه‌وه‌ له‌ رۆژنامه‌ی ره‌سمیدا کاری پت‌ده‌کرێ.

جوهر نامق سالم

سه‌رۆکی نه‌نجوومه‌نی نیشتمانی کوردستانی عێراق